

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά
της Εθνικής Τράπεζας

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

1ο τρίμηνο 2023

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

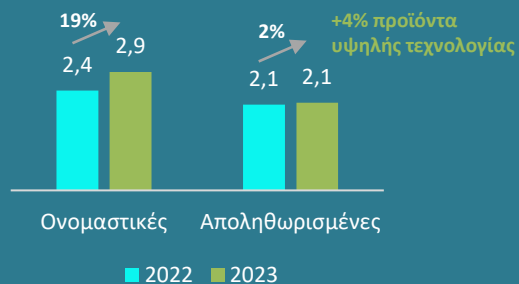
Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Παραδοσιακό ελαιόλαδο και «πράσινη» τεχνολογία: Οι δύο όψεις της ανόδου των ελληνικών εξαγωγών

Ανοδικές παραμένουν οι ελληνικές εξαγωγές ...

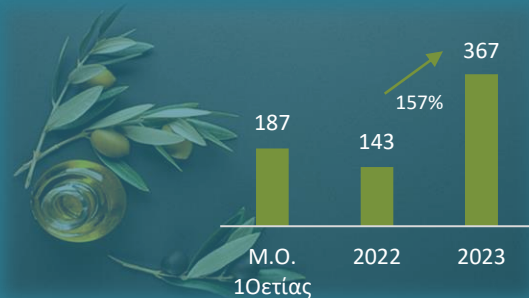
Εξαγωγές αγαθών Ιανουαρίου

δισ. €

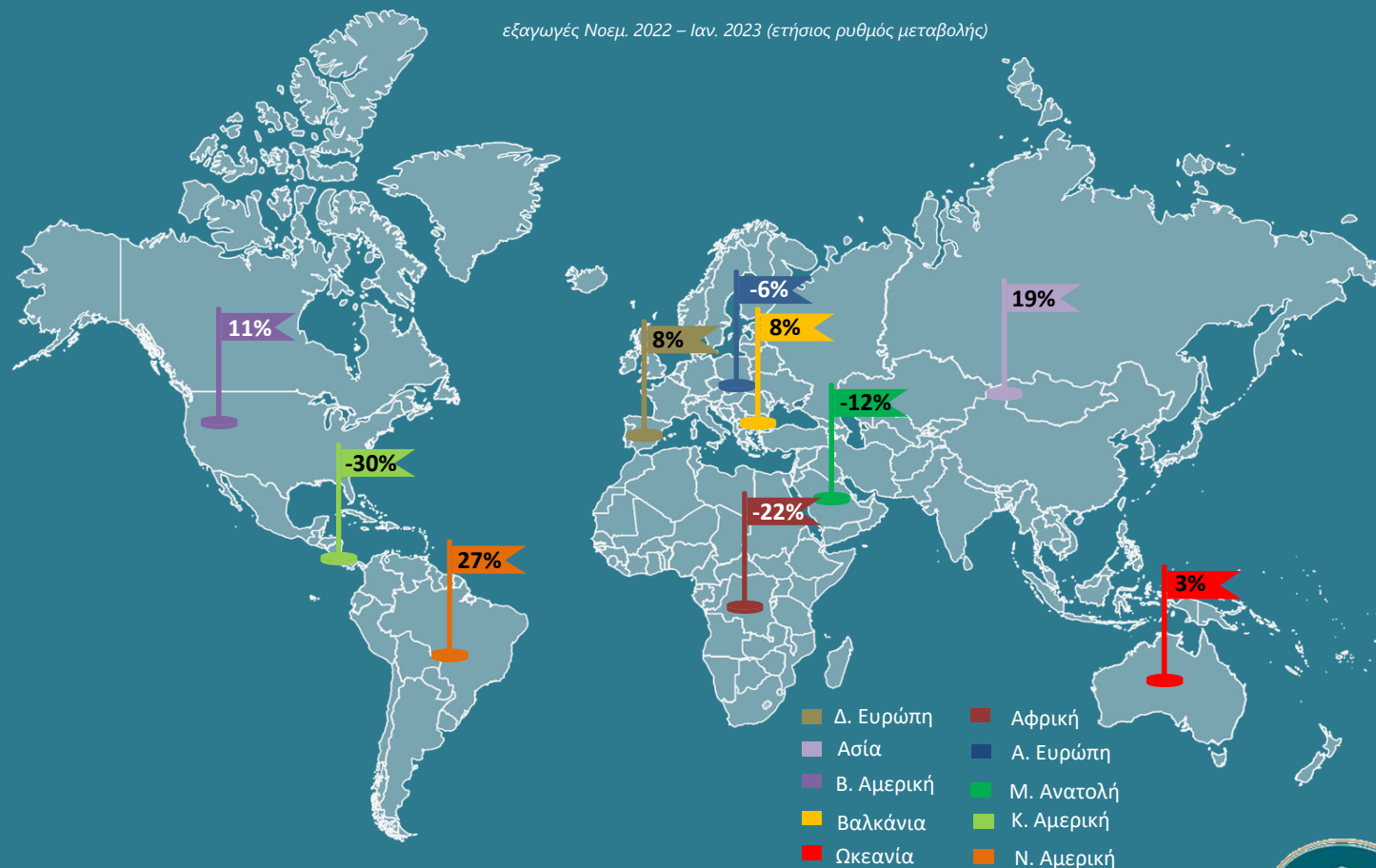
Εξαγωγές ελαιόλαδου

Νοεμ.-Ιαν., εκατ. €

... με πυλώνες στήριξης Δυτική Ευρώπη και Βαλκάνια

εξαγωγές Νοεμ. 2022 – Ιαν. 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

www.nbg.gr

Πηγές: Ελ.Στατ., Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

*Η ανάλυση στηρίζεται σε στοιχεία εξαγωγών αγαθών (εκτός πετρελαίου) σε αποληθωρισμένους όρους

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Σύνοψη

- ▶ **Θετικά έκλεισε το 2022 για τις εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαίου)**, επιτυγχάνοντας άνοδο της τάξης του 6% σε αποπληθωρισμένους όρους (σχεδόν 2 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερη του μέσου όρου δεκαετίας). Εστιάζοντας στο **τελευταίο τρίμηνο, επιβεβαιώνεται η συνέχιση της ανοδικής τάσης** (αν και με ασθενέστερη δυναμική), **ωστόσο το εύρος της ανόδου περιορίζεται σε όρους (i) κλάδων** (καθώς 3 κλάδοι κάλυψαν σχεδόν το σύνολο της ανόδου) **και (ii) προορισμών** (με τη Δυτική Ευρώπη να καλύπτει το 80% της ανόδου).
- ▶ Εμβαθύνοντας σε **επιμέρους προϊόντα, πρωταγωνιστικό ρόλο** κατά το τελευταίο τρίμηνο είχαν:
 - το «παραδοσιακό» **ελαιόλαδο** (+157% σε αποπληθωρισμένους όρους), επωφελούμενο από την ευνοϊκή διεθνή συγκυρία (ξηρασία και μειωμένη παραγωγή σε ανταγωνιστικές Μεσογειακές χώρες), το οποίο ωστόσο συνεχίζει να χάνει σημαντική υπεραξία τυποποίησης.
 - τα «έντασης τεχνολογίας» **μηχανήματα** (+17% σε αποπληθωρισμένους όρους), σε μεγάλο βαθμό συνδεδεμένα με «πράσινο» ηλεκτρολογικό εξοπλισμό (όπως LED και ηλεκτρικοί μετρητές), τα οποία ξεχώρισαν σε μεγάλο εύρος προορισμών (από Βαλκάνια μέχρι Βόρεια Αμερική).
- ▶ Παρά τη σταδιακή επιβράδυνση, **οι ελληνικές εξαγωγές κατάφεραν να ενισχύσουν οριακά τη θέση τους** έναντι των Ευρωπαίων ανταγωνιστών, με τους περισσότερους κλάδους να διατηρούν τα κεκτημένα της προηγούμενης περιόδου. Σημειώνεται ότι επιμέρους προϊόντα με ισχυρές εξαγωγικές επιδόσεις (ελαιόλαδο και «πράσινος» ηλεκτρολογικός εξοπλισμός) επιβεβαίωσαν τη δυναμική τους, και πέτυχαν αύξηση μεριδίων στις διεθνείς αγορές.
- ▶ Συνεκτιμώντας τις συγκρατημένες προσδοκίες εξαγωγικών παραγγελιών και τη συνεχιζόμενη (αν και χαμηλότερης έντασης) αβεβαιότητα σε βασικές αγορές της Ευρώπης, εκτιμούμε ότι **το 2023 οι ελληνικές εξαγωγές θα συνεχίσουν να κινούνται σε ήπια ανοδικούς ρυθμούς**. Βάσει πρόδρομων δεικτών, εκτιμούμε ότι ως **βασική κινητήριος δύναμη θα παραμείνουν οι εξαγωγές υψηλής τεχνολογίας**, οι οποίες κινούνται με υψηλότερους ρυθμούς σταθερά κατά την τελευταία δετία σε σχέση με τις λοιπές ελληνικές εξαγωγές (με την απόκλιση να είναι της τάξης των 6-7 ποσοστιαίων μονάδων). Η εξέλιξη αυτή, σε συνδυασμό με την ενίσχυση επενδύσεων R&D, αυξάνει την πιθανότητα σύγκλισης στο θετικό μας σενάριο για μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη εξαγωγών της τάξης του 8% ετησίως (έναντι 5% στο βασικό μας σενάριο). Παράλληλα, η ενισχυμένη παρουσία του cluster προϊόντων υψηλής τεχνολογίας μπορεί να ευνοήσει ευρύτερα την ανάπτυξη και εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

Ανοδικές παραμένουν οι ελληνικές εξαγωγές, ωστόσο η βάση στήριξης χάνει το εύρος της

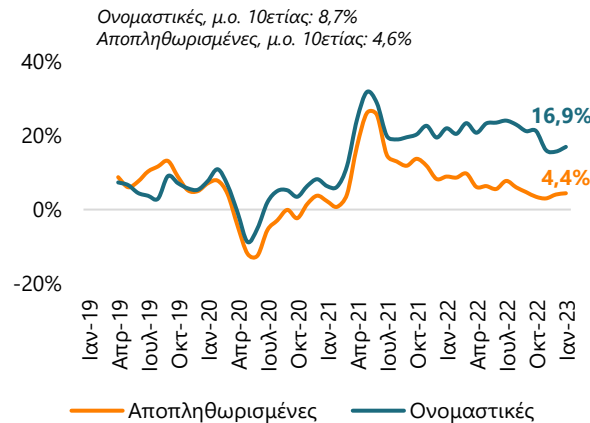
- ▶ Θετικά έκλεισε το 2022 για τις εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαίου), επιτυγχάνοντας άνοδο της τάξης του 21% σε ονομαστικούς όρους. Ακόμα πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι, βάσει των εκτιμήσεων μας για τους αποπληθωριστές κλάδων (βλ. παράρτημα μεθοδολογίας), η αύξηση των εξαγωγών σε πραγματικούς όρους άγγιξε το 6%, όντας σχεδόν 2 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερη του μέσου όρου δεκαετίας.
- ▶ Εστιάζοντας στις επιδόσεις του τελευταίου 3μήνου (Νοέμβριος 2022-Ιανουάριος 2023), διαπιστώνουμε επιβράδυνση της δυναμικής
 - τόσο έναντι του προηγούμενου 9μήνου (+4,4% σε αποπληθωρισμένους όρους έναντι +5,7%)
 - όσο και εντός του 3μήνου (+2,3% τον Ιανουάριο 2023 από +5,9% τον Νοέμβριο 2022).

Ωστόσο, οι εξαγωγές παραμένουν ανοδικές, οδηγώντας έτσι σε βελτίωση του εμπορικού ελλείμματος κατά περίπου 9% σε αποπληθωρισμένους όρους έναντι της αντίστοιχης περσινής περιόδου, αντανακλώντας την καλή επίδοση κυρίως στους κλάδους τροφίμων, χημικών και φαρμάκων.

- ▶ Βασικό στοιχείο της πρόσφατης επίδοσης που εγείρει ανησυχίες είναι ο περιορισμός του εύρους της βάσης ανόδου των εξαγωγών, καθώς:
 - σε όρους κλάδων, μόλις 3 κάλυψαν σχεδόν το σύνολο της ανόδου [οι 2 υψηλής τεχνολογίας (μηχανήματα και φάρμακα) και τα τρόφιμα (κυρίως το ελαιόλαδο)].
 - σε όρους αγορών, η άνοδος στηρίχθηκε σε 4 περιφέρειες (από 9 το προηγούμενο 9μηνο), με τους παραδοσιακούς προορισμούς της Δυτικής Ευρώπης να ανάγονται σε κεντρικό πυλώνα.

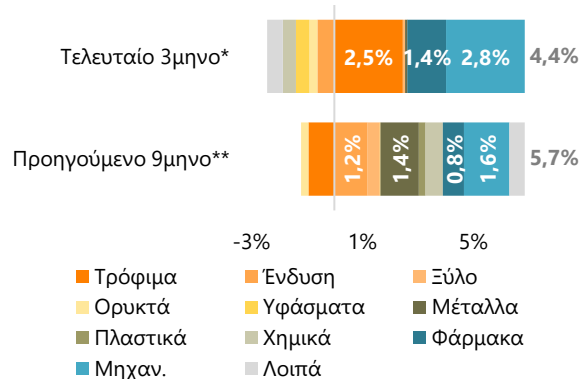
Εξαγωγές αγαθών^[1] ανά μήνα

ετήσιος ρυθμός μεταβολής (του κινητού μέσου όρου 3 μηνών)

Συνεισφορά κλάδων^[3] στη μεταβολή αποπληθωρισμένων εξαγωγών 2022

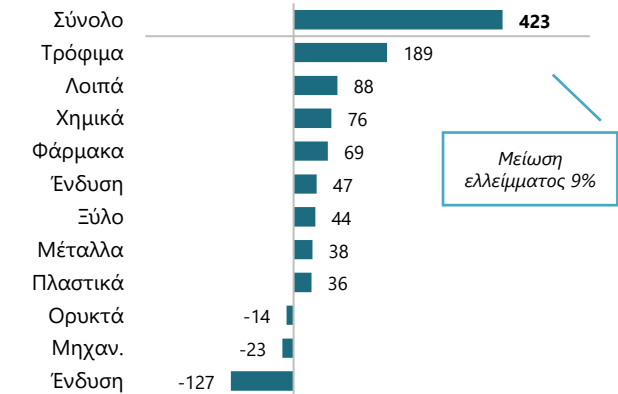
ετήσιος ρυθμός μεταβολής

^[3] Κλάδοι υψηλής τεχνολογίας: Φάρμακα, Μηχανήματα
Κλάδοι μεσαίας τεχνολογίας: Μέταλλα, Πλαστικά, Χημικά
Κλάδοι χαμηλής τεχνολογίας: Τρόφιμα, Ένδυση, Ξύλο, Ορυκτά, Υφάσματα, Λοιποί

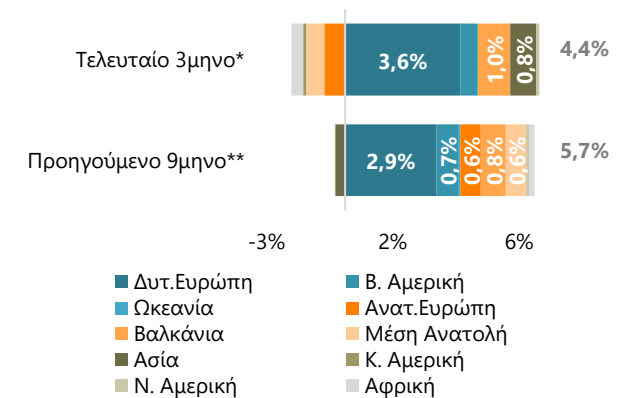
Μεταβολή σε εμπορικό ισοζύγιο

καθαρές εξαγωγές σε € εκατ. σε σταθερές τιμές 2015, μεταβολή τελευταίου 3μήνου σε σχέση με ένα έτος πριν*

Συνεισφορά προορισμών^[4] στη μεταβολή αποπληθωρισμένων εξαγωγών 2022

ετήσιος ρυθμός μεταβολής

^[4] Περιοχές υψηλού εισοδήματος: Δυτική Ευρώπη, Βόρεια Αμερική, Ωκεανία
Περιοχές μεσαίου εισοδήματος: Ανατολική Ευρώπη, Βαλκάνια, Μέση Ανατολή
Περιοχές χαμηλού εισοδήματος: Ασία, Κεντρική Αμερική, Νότια Αμερική
Περιοχές πολύ χαμηλού εισοδήματος: Αφρική

[1] Για τους σκοπούς της τρέχουσας ανάλυσης εξετάζονται εξαγωγές αγαθών εκτός πετρελαίου και ενέργειας.

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

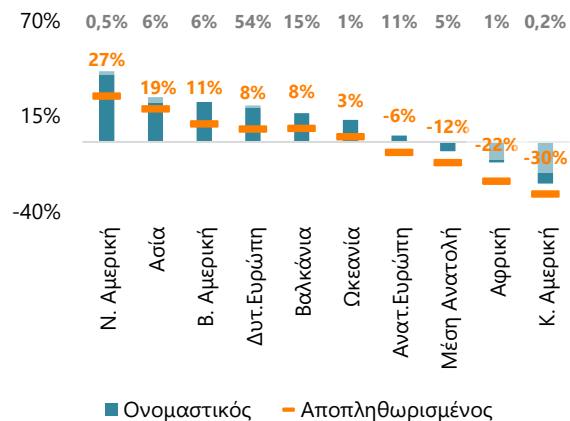
[*] Ως τελευταίο 3μηνο ορίζεται η περίοδος Νοέμβριος 2022 – Ιανουάριος 2023
[**] Ως προηγούμενο 9μηνο ορίζεται η περίοδος Φεβρουάριος – Οκτώβριος 2022

Η Δυτική Ευρώπη ξεχωρίζει συνολικά ως κυρίαρχος προορισμός και τα μηχανήματα για την εντυπωσιακή διείσδυση σε πολλές αγορές

- ▶ Εμβαθύνοντας την ανάλυση μας ανά προορισμό, διαπιστώνουμε μεγάλο εύρος επιδόσεων των ελληνικών εξαγωγών, με σχεδόν τις μισές γεωγραφικές περιοχές να κινούνται θετικά κατά το τελευταίο τρίμηνο.
 - Οι αγορές υψηλού εισοδήματος κινήθηκαν ανοδικά, με τη Δυτική Ευρώπη να ξεχωρίζει (καλύπτοντας 80% της ανόδου, έναντι 1/2 το προηγούμενο 9μηνο). Σημαντικό ρόλο στην επίδοση αυτή έπαιξαν οι αυξημένες εξαγωγές ελαιόλαδου (σε Ιταλία και Ισπανία) και αλουμινίου (σε Γαλλία και Ολλανδία).
 - Οι αγορές μεσαίου και χαμηλού εισοδήματος, παρουσίασαν μεικτές επιδόσεις, με τις αγορές των Βαλκανίων, της Ασίας και της Νότιας Αμερικής να κινούνται ανοδικά. Από τις περιοχές που κινήθηκαν πτωτικά, ξεχωρίζουμε την Ανατολική Ευρώπη, καθώς αποτελεί τη μόνη μεγάλη αγορά που παρουσιάζει πτώση, αντανακλώντας κυρίως τις επιπτώσεις των ευρωπαϊκών κυρώσεων στην Ρωσία.
- ▶ Τα μηχανήματα ξεχωρίζουν ως ο κλάδος με τις μεγαλύτερες ανόδους στις μισές γεωγραφικές περιοχές, τόσο σε γειτονικές (όπως τα Βαλκάνια) όσο και σε μακρινές αγορές (όπως η Αμερική). Παράλληλα, στα πλαίσια του κλάδου των μηχανημάτων, πρωτιές φαίνεται να επιτυγχάνουν κυρίως προϊόντα ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, όπως LED και ηλεκτρικοί μετρητές (βλ. σελ. 10). Σημειώνουμε ότι (i) σημαντικό τμήμα αυτών παράγονται στην Ελλάδα, ενώ (ii) το υπόλοιπο προωθείται στις γειτονικές μας χώρες από ελληνικές εταιρείες που λειτουργούν ως αποκλειστικοί αντιπρόσωποι πολυεθνικών – ανάγοντας έτσι την Ελλάδα σε ρόλο περιφερειακού κέντρου, προωθώντας παράλληλα τη μεταφορά τεχνογνωσίας και ισχυροποιώντας τα εμπορικά δίκτυα στην περιοχή.

Βασικές γεωγρ. περιοχές προορισμού

εξαγωγές Νοε 2022-Ιαν 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)
συνεισφορά στις ονομαστικές εξαγωγές τριμήνου

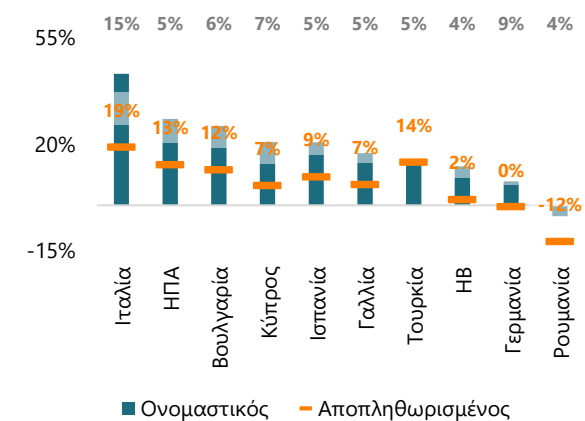
Ειδικά χαρακτηριστικά γεωγρ. περιοχών

επίδοσεις Νοε 2022-Ιαν 2023 (έναντι Νοε 2021-Ιαν 2022)
κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών κλάδων

Γεωγραφικές Περιοχές	Ανοδικό κλάδοι (στους 11)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
N. Αμερική	8	Μηχανήματα	Μέταλλα
B. Αμερική	6	Μηχανήματα	Μέταλλα
Δυτ. Ευρώπη	6	Τρόφιμα-Ποτά	Φάρμακα
Βαλκάνια	5	Μηχανήματα	Μηχανήματα
Αφρική	5	Μηχανήματα	Μέταλλα
Ασία	4	Λοιπά	Λοιπά
M. Ανατολή	4	Μηχανήματα	Μηχανήματα
Ωκεανία	3	Φάρμακα	Χημικά
K. Αμερική	2	Τρόφιμα-Ποτά	Τρόφιμα-Ποτά
Ανατ. Ευρώπη	2	Τρόφιμα-Ποτά	Ξύλα

10 κύριες χώρες προορισμού^[1]

εξαγωγές Νοε 2022-Ιαν 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)
συνεισφορά στις ονομαστικές εξαγωγές τριμήνου

[1] Χώρες με τη μεγαλύτερη αξία εξαγωγών στο εξεταζόμενο τρίμηνο

Ειδικά χαρακτηριστικά 10 κύριων χωρών

επίδοσεις Νοε 2022-Ιαν 2023 (Νοε 2021-Ιαν 2022)
κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προϊόντων

Χώρες	Ανοδικά προϊόντα (στα 129)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Ρουμανία	46	Καλλυντικά	LED
Ιταλία	41	Ελαιόλαδο	LED
Γερμανία	39	Γυν. Ένδυση	Υποδήματα
Βουλγαρία	39	LED	LED
Κύπρος	39	Γυν. ένδυση	Γυν. Ένδυση
Γαλλία	36	Ελαιόλαδο	Ελαιόλαδο
Ισπανία	36	Υποδήματα	Βαμβακόσπορος
Ην. Βασίλειο	35	Φάρμακα	Ηλ. μετρητές
ΗΠΑ	33	Ηλ. μετρητές	Σωλήνες
Τουρκία	27	Φορητοί Η/Υ	Καπνός

Πέρα από τη σταθερά ισχυρή υψηλή τεχνολογία, το ελαιόλαδο ξεχωρίζει στις διεθνείς αγορές

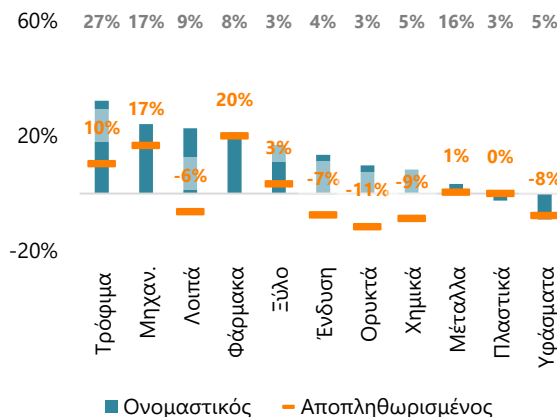
ΚΛΑΔΟΙ

- ▶ Μεταφέροντας την ανάλυση σε επίπεδο κλάδων, παρατηρούμε σημαντική απόκλιση επιδόσεων το τελευταίο τρίμηνο, με σχεδόν ισάριθμους ανοδικούς και πτωτικούς κλάδους. Θετικά ξεχώρισαν κυρίως:
 - κλάδοι υψηλής τεχνολογίας, καθώς μαζί με τα μηχανήματα (+17%), εντυπωσιακά κινήθηκαν και τα φάρμακα, σημειώνοντας την υψηλότερη επίδοση (+20% ετησίως) αλλά και το μεγαλύτερο εύρος διεύθυνσης σε αγορές προορισμού (ανοδικές 7 στις 10 περιοχές).
 - τα τρόφιμα, με αύξηση 10%, κυρίως λόγω της εξαιρετικής επίδοσης στο ελαιόλαδο, ενώ έντονες αποκλίσεις εμφανίστηκαν μεταξύ των υπολοίπων προϊόντων (-5% για το σύνολο λοιπών τροφίμων).
- ▶ Εμβαθύνοντας σε επίπεδο επιμέρους προϊόντων επαληθεύεται το μειωμένο εύρος στήριξης εξαγωγών, με άνοδο μόνο στα 4 από τα 10 μεγαλύτερα εξαγωγικά προϊόντα. Ειδικότερα:
 - Το ελαιόλαδο ξεχώρισε με διαφορά (+157%) επωφελούμενο από την ευνοϊκή διεθνή συγκυρία (βλ. σελ. 7), ενώ μαζί με τη φέτα και τον καπνό σημείωσε υψηλά βετίαι. Επίσης ανοδικό ήταν το αλουμίνιο, επιστρέφοντας ωστόσο σε επίπεδα 2020.
 - Στον αντίποδα, χαλκός, ελιές, φρέσκα ψάρια και βαμβάκι παρουσιάζουν έντονη πτώση (έως και -25%), σε μεγάλο βαθμό διορθώνοντας προηγούμενες κάθετες ανόδους.
 - Όσον αφορά τα μικρότερα προϊόντα, i) εντονότερες αυξήσεις όγκου εξαγωγών εντοπίζονται κυρίως σε φρούτα και τεχνολογικό εξοπλισμό, ενώ ii) εντονότερες πτώσεις παρατηρούνται κυρίως σε προϊόντα ένδυσης και μετάλλων (βλ. παράρτημα).

Βασικοί κλάδοι

εξαγωγές Νοε 2022-Ιαν 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

συνεισφορά στις ονομαστικές εξαγωγές τριμήνου

Ειδικά χαρακτηριστικά κλάδων

επιδόσεις Νοε 2022-Ιαν 2023 (έναντι Νοε 2021-Ιαν 2022)

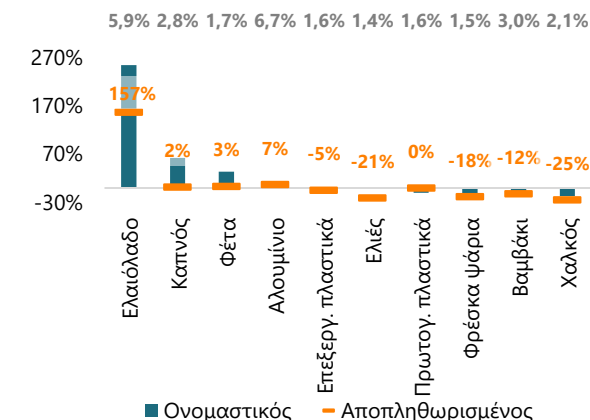
κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προορισμών

Κλάδοι	Ανοδικές γεωγρ. περιοχές (στις 10)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Φάρμακα	7	Δυτ. Ευρώπη	Ωκεανία
Τρόφιμα	7	Δυτ. Ευρώπη	Δυτ. Ευρώπη
Μηχανήματα	6	Βαλκάνια	Βαλκάνια
Ξύλο	6	Ασία	Ασία
Μέταλλα	5	Βαλκάνια	Αφρική
Πλαστικά	4	Δυτ. Ευρώπη	Μ. Ανατολή
Υφάσματα	3	Ασία	Ασία
Χημικά	3	Ωκεανία	Ωκεανία
Ένδυση	2	Β. Αμερική	Β. Αμερική
Λοιπά	1	Ασία	Ασία
Ορυκτά	1	Βαλκάνια	Βαλκάνια

10 κύρια προϊόντα^[1]

εξαγωγές Νοε 2022-Ιαν 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

συνεισφορά στις ονομαστικές εξαγωγές τριμήνου

[1] Προϊόντα με τη μεγαλύτερη αξία εξαγωγών στο εξεταζόμενο τρίμηνο

Ειδικά χαρακτηριστικά 10 κύριων προϊόντων

επιδόσεις Νοε 2022-Ιαν 2023 (έναντι Νοε 2021-Ιαν 2022)

κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προορισμών

Προϊόντα	Ανοδικές χώρες (στις 101)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Φέτα	25	Ιταλία	Ελβετία
Επεξ. πλαστικά	22	Ιταλία	Τσεχία
Αλουμίνιο	21	Ολλανδία	Ολλανδία
Ελαιόλαδο	18	Ιταλία	Ισπανία
Πρωτ. πλαστικά	18	Ην. Βασίλειο	Ην. Βασίλειο
Χαλκός	16	Βέλγιο	Βέλγιο
Καπνός	15	Ιαπωνία	Τουρκία
Ελιές	15	Αλβανία	Αλβανία
Φρέσκα ψάρια	11	ΗΠΑ	Καναδάς
Βαμβάκι	4	Πακιστάν	Πακιστάν

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Ελαιόλαδο: Ευνοϊκή συγκυρία αλλά και σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης

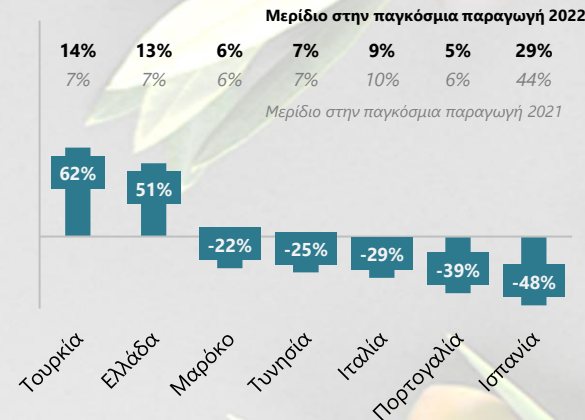
- Οι ευνοϊκές συνθήκες για την ελληνική παραγωγή ελαιόλαδου το 2022 (υψηλό βετίαι), σε συνδυασμό με προβλήματα ξηρασίας που έπληξαν την παραγωγή στις υπόλοιπες ελαιοπαραγωγικές χώρες της Μεσογείου, και ιδίως στην Ισπανία (-48% το 2022), οδήγησαν σε ισχυρή διεθνή ζήτηση για ελληνικό ελαιόλαδο. Συγκεκριμένα, η χώρα μας επιτυγχάνει υψηλό 20ετία σε όγκους εξαγωγών (+157% σε σχέση με πέρυσι^[1]), διπλασιάζοντας το μερίδιο της στην παγκόσμια παραγωγή (σε 13% από 7%) και παράλληλα ενισχύοντας τις τιμές της (+37%).
- Πέρα από την τρέχουσα θετική συγκυρία, εμβαθύνοντας στα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά των εξαγωγών του παραδοσιακού αυτού ελληνικού προϊόντος, διαπιστώνουμε ότι τα περιθώρια ανάπτυξης είναι εξαιρετικά υψηλά, με την κατάλληλη στρατηγική τοποθέτηση. Ειδικότερα, μεγάλο μέρος (της τάξης του 70%) των ελληνικών εξαγωγών κατευθύνεται στην Ιταλία και την Ισπανία, με τιμή η οποία είναι κατά 25% χαμηλότερη από εκείνη που απολαμβάνουν οι ελληνικές εξαγωγές στις υπόλοιπες χώρες προορισμού. Η απόκλιση αυτή ουσιαστικά αντικατοπτρίζει τον χαμηλό βαθμό τυποποίησης^[2] της ελληνικής παραγωγής (σχεδόν 30%, έναντι 70% στην Ισπανία και σχεδόν 100% στην Ιταλία) που λειτουργεί ανασταλτικά για την προώθησή του ως επώνυμο προϊόν στο εξωτερικό. Αντί αυτού το ελληνικό ελαιόλαδο εξάγεται κυρίως στην Ιταλία και την Ισπανία, αναμειγνύεται με λοιπών προελεύσεων (συνήθως χαμηλότερης ποιότητας) ελαιόλαδο, και προωθείται στην διεθνή αγορά ως επώνυμο τοπικό προϊόν. Αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής είναι η χώρα να χάνει υπεραξία της τάξης των €1,3 ανά κιλό, που αντιστοιχούν σε περίπου €0,2 δις ετησίως από τη προώθηση του ελαιολάδου σε χύμα μορφή.

[1] Ετήσια μεταβολή για την περίοδο Νοέμβριος 2022 - Ιανουάριος 2023.

[2] Ως βαθμός τυποποίησης ορίζεται το μερίδιο των εξαγωγών κάθε μιας από τις αναφερόμενες χώρες, που εξάγεται εκτός του τριγώνου Ιταλίας-Ισπανίας-Ελλάδας.

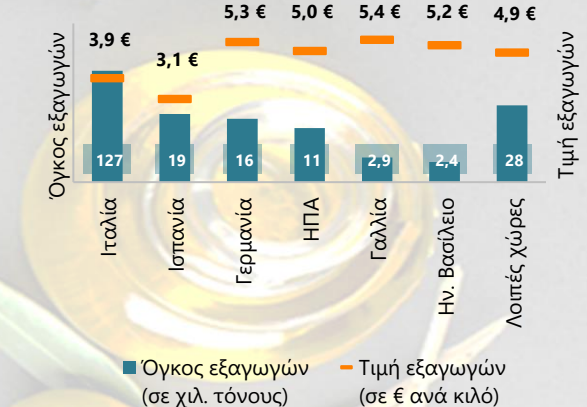
Παραγωγή ελαιολάδου

% μεταβολή 2022

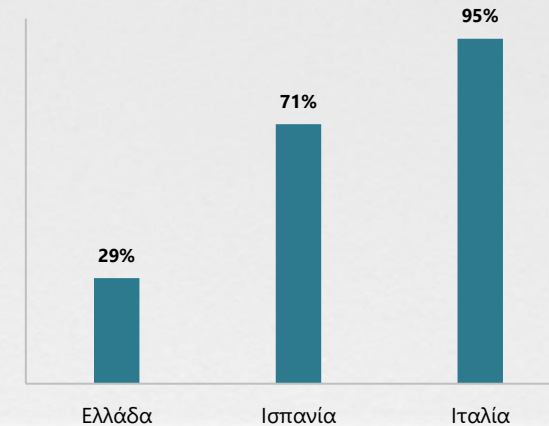
Δομή ελληνικών εξαγωγών ελαιόλαδου

στοιχεία για το έτος 2022

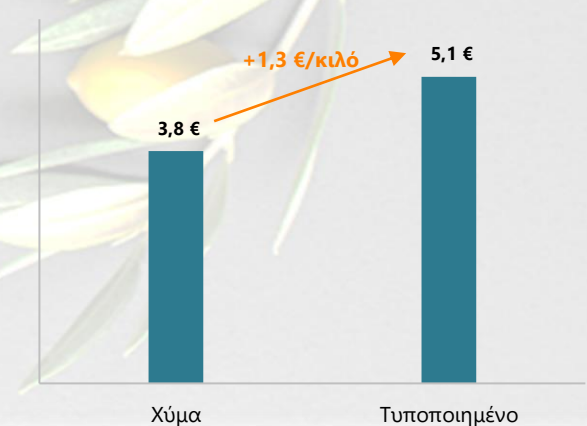
Βαθμός τυποποίησης^[2]

ποσοστό εξαγωγών σε όγκους

Προστιθέμενη αξία τυποποίησης

τιμή εξαγωγών €/κιλό για το 2022

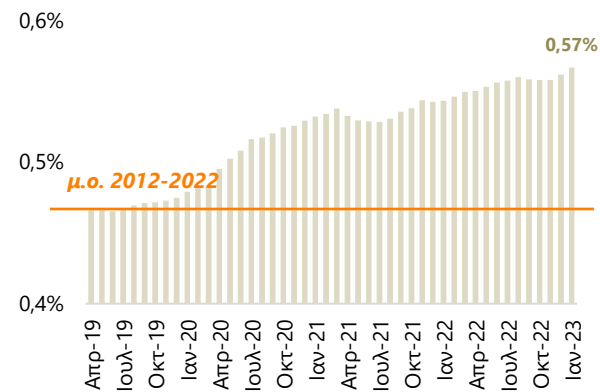

Παρά τη σταδιακή επιβράδυνση, τα ελληνικά προϊόντα διατηρούν τα κεκτημένα έναντι των Ευρωπαίων ανταγωνιστών

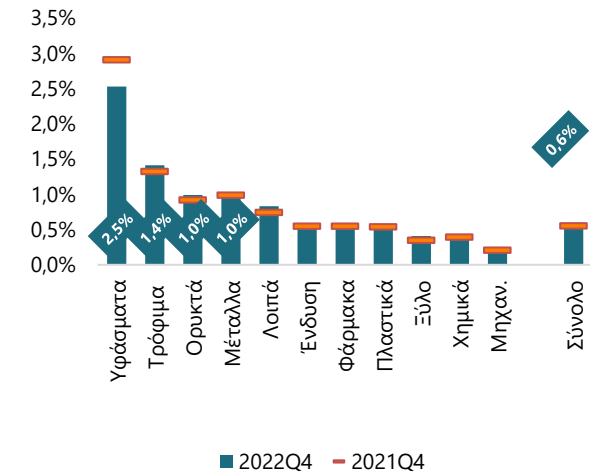
- ▶ Η σταδιακή κάμψη των ρυθμών ανάπτυξης των ελληνικών εξαγωγών το τελευταίο διάστημα δεν οδήγησε σε απώλειες μεριδίου της Ελλάδας στις ευρωπαϊκές εξαγωγές, καθώς αυτό διαμορφώθηκε στο 0,57% κατά το 4^ο τρίμηνο του 2022, οριακά υψηλότερα της αντίστοιχης περσινής περιόδου (0,56%).
- ▶ Ειδικότερα σε επίπεδο κλάδων, διαπιστώνουμε ότι οι περισσότεροι κινήθηκαν σε μερίδια αντίστοιχα με πέρυσι, με αξιοσημείωτες μεταβολές σε λίγους μόνο κλάδους:
 - Τα προϊόντα με ισχυρές επιδόσεις σε όρους ελληνικών εξαγωγών επιβεβαιώνουν τη δυναμική τους και έναντι των Ευρωπαίων ανταγωνιστών τους, μεταφράζοντας τις ανοδικές τους τάσεις σε κέρδη μεριδίων. Έτσι, τα τρόφιμα σημείωσαν τη μεγαλύτερη άνοδο κερδίζοντας 0,09 ποσοστιαίες μονάδες (κυρίως χάρη στο ελαιόλαδο που διπλασίασε το μερίδιό του, βλ. σελ 7), ενώ τα μηχανήματα (με πρωταγωνιστή τα LED) ενίσχυσαν το μερίδιό τους κατά 0,03 ποσοστιαίες μονάδες.
 - Αντίθετα, τα υφάσματα κατέγραψαν τη μεγαλύτερη απώλεια μεριδίου κατά 0,38 ποσοστιαίες μονάδες (κυρίως λόγω του υψηλού μεριδίου της Ελλάδας στη γενικά πτωτική αγορά του βαμβακιού).
- ▶ Εστιάζοντας στα 20 ισχυρότερα ελληνικά εξαγωγικά προϊόντα στην Ευρώπη, σχεδόν το 1/2 κινήθηκε ανοδικά, με τα υπόλοιπα να διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τη θέση τους στις ευρωπαϊκές εξαγωγές.

Μερίδιο στις ευρωπαϊκές εξαγωγές

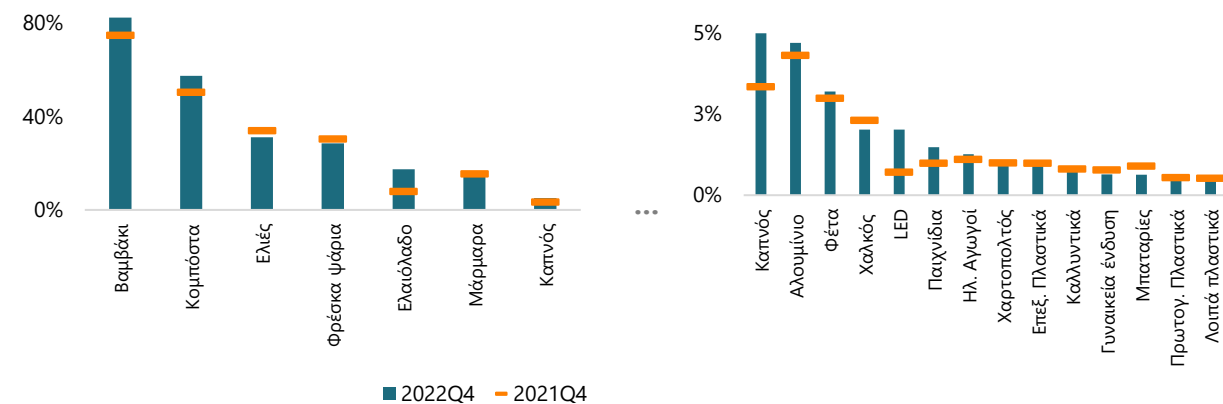
κινητός μέσος όρος τελευταίων 12 μηνών

Κλάδοι: Μερίδια στην Ευρώπη

20 κύρια προϊόντα: Μερίδια στην Ευρώπη

Πηγές: Eurostat, ΕΛ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Οκτώ προϊόντα αυξάνουν συνεχώς τη διείσδυσή τους στις διεθνείς αγορές το τελευταίο 12μηνο...

ΜΕΡΙΔΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

* Μεταβολή στο αποπληθωρισμένο μερίδιο ελληνικών εξαγωγών (τιμές 2015), ως ποσοστό ευρωπαϊκών εξαγωγών

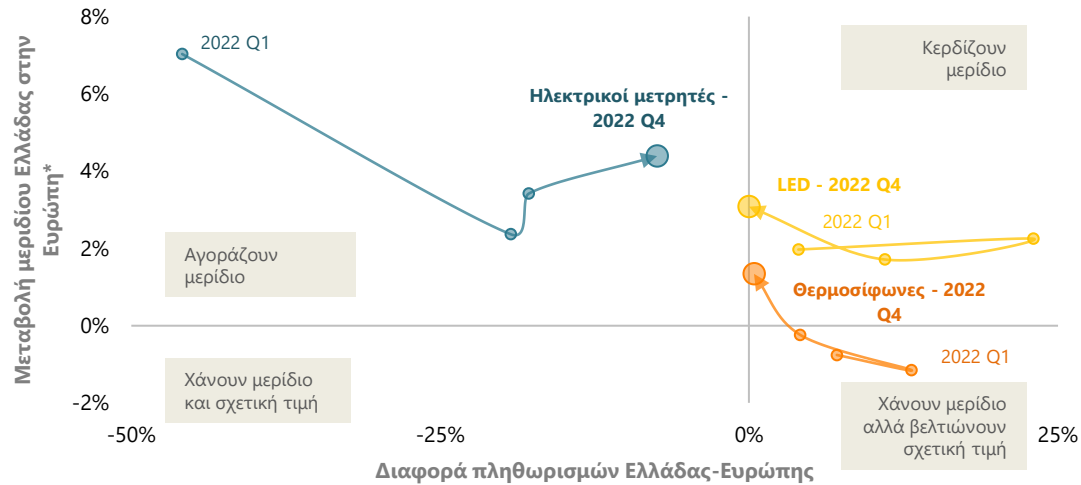
- ▶ Εμβαθύνοντας περαιτέρω στην ανάλυση 129 επιμέρους προϊόντων (τα οποία καλύπτουν το 80% των ελληνικών εξαγωγών), εντοπίζουμε σημαντικές αποκλίσεις επιδόσεων:
 - Περίπου το 1/4 των προϊόντων κατάφερε να κερδίσει κατά το τελευταίο τρίμηνο μερίδιο στις διεθνείς αγορές (κέρδος σε όγκους και τιμές, πάνω δεξιά τεταρτημόριο). Ωστόσο, μόλις 3 εκ των 30 προϊόντων της κατηγορίας αυτής (LED, αλλαντικά και χαρτσουςκευασίες) διατηρούνται για 4 συνεχή τρίμηνα στην κατηγορία αυτή (έγχρωμες κουκίδες), επιτρέποντας να συνάγουμε ότι ακολουθούν μια επιτυχημένη στρατηγική (και δεν αποκομίζουν απλά παροδικά κέρδη).
 - Διευρύνοντας την κατηγορία μελέτης στο σύνολο των προϊόντων που πέτυχαν αυξημένη διείσδυση όγκων για 4 συνεχή τρίμηνα (είτε με ανοδικές είτε με πτωτικές τιμές, δύο πάνω τεταρτημόρια), ξεχωρίζουν ως περισσότερο δυναμικά τα σχετιζόμενα με την εξοικονόμηση ενέργειας προϊόντα (LED και ηλεκτρικοί μετρητές), επιτυγχάνοντας το τελευταίο τρίμηνο άνοδο μεριδίου κατά 3-4 ποσοστιαίες μονάδες.

Πηγές: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

... με τα προϊόντα «πράσινης» τεχνολογίας να ξεχωρίζουν στρατηγικά

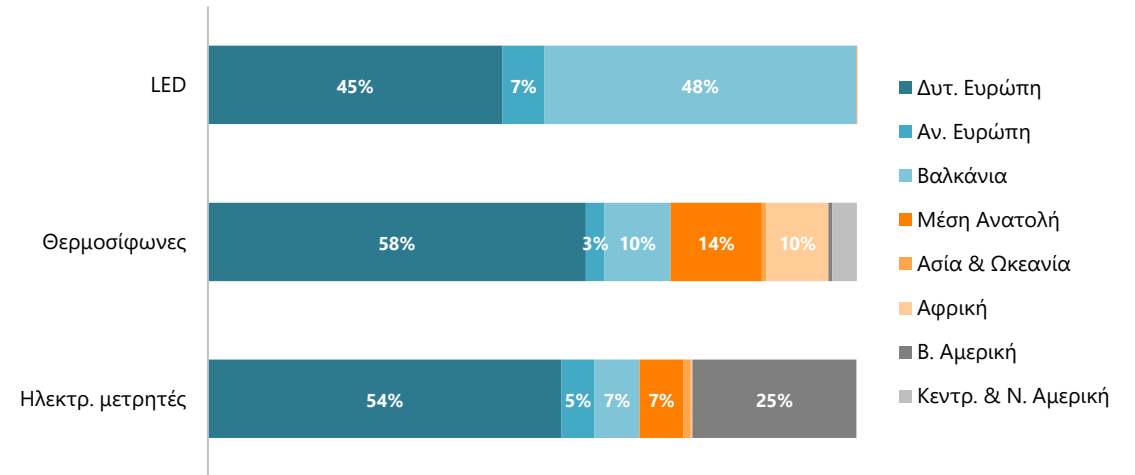
Επιδόσεις προϊόντων «πράσινης» τεχνολογίας έναντι ανταγωνιστών

τελευταίο 12μηνο

Δομή εξαγωγών προϊόντων «πράσινης» τεχνολογίας

για το 2022q4

► Εστιάζοντας στα 3 προϊόντα που σχετίζονται άμεσα με τις τεχνολογίες εξοικονόμησης ενέργειας, παρατηρούμε ότι όλα κερδίζουν μερίδια έναντι των ευρωπαϊών ανταγωνιστών τους κατά τη διάρκεια του τελευταίου 12μηνου. Ειδικότερα:

- Τα προϊόντα τεχνολογίας LED (με ετήσιες εξαγωγές €0,4 δις, κυρίως προς Δυτική Ευρώπη και Βαλκάνια) αυξάνουν συνεχώς τη διείσδυσή τους στις διεθνείς αγορές για 5 συνεχόμενα τρίμηνα, ενώ παράλληλα βελτιώνουν τις σχετικές τιμές τους.
- Οι ηλιακοί θερμοσίφωνες (με ετήσιες εξαγωγές €0,1 δις, κυρίως προς Δυτική Ευρώπη και Μέση Ανατολή) βελτιώνουν σταθερά κατά το τελευταίο 12μηνο τις σχετικές τιμές τους, και πλέον δείχνουν να το καταφέρνουν αυξάνοντας παράλληλα τη διείσδυση τους στις διεθνείς αγορές.
- Οι ηλεκτρικοί μετρητές (με ετήσιες εξαγωγές €0,2 δις, κυρίως προς Δυτική Ευρώπη και Βόρεια Αμερική) εντείνουν συνεχώς το τελευταίο 12μηνο τη διείσδυση τους στις διεθνείς αγορές, και σταδιακά το καταφέρνουν χωρίς την ανάγκη διατήρησης επιθετικής πολιτικής τιμών.

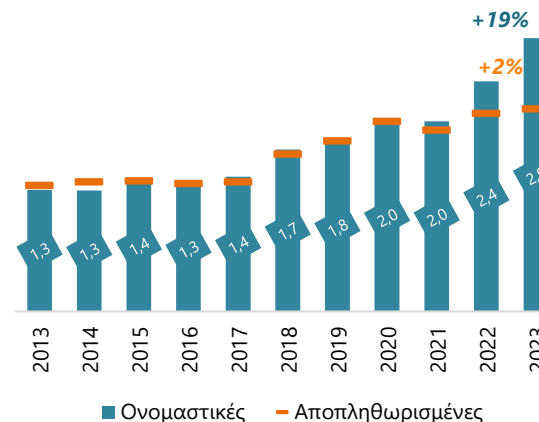
Συνολικά, οι εξαγωγείς «πράσινης» τεχνολογίας συγκλίνουν προς την επίτευξη του «βέλτιστου στόχου» της αυξημένης διείσδυσης με υψηλές τιμές (πάνω δεξιά τεταρτημόριο), βρισκόμενοι ωστόσο σε διαφορετική φάση ωριμότητας της στρατηγικής τους (είτε έχουν κατακτήσει τον στόχο, είτε μόλις τον έφτασαν, είτε τον προσεγγίζουν).

Η σταθερά ισχυρή επίδοση των εξαγωγών υψηλής τεχνολογίας θέτει στέρεες βάσεις για περαιτέρω κέρδη στις διεθνείς αγορές την επόμενη τριετία

- ▶ Το 2023 ξεκίνησε με τον Ιανουάριο να δίνει το στίγμα του για μια ανοδική - αν και με χαμηλότερη ένταση - χρονιά (+2% σε αποπληθωρισμένους όρους), με την υψηλή τεχνολογία να παραμένει βασικός κινητήρας ανάπτυξης (πετυχαίνοντας διπλάσιο ρυθμό αύξησης). Στο σημείο αυτό αξίζει να υπογραμμιστεί ότι οι εξαγωγές υψηλής τεχνολογίας κινούνται με υψηλότερους ρυθμούς σταθερά κατά την τελευταία βετία σε σχέση με τις λοιπές ελληνικές εξαγωγές, με την απόκλιση να είναι της τάξης των 6-7 ποσοστιαίων μονάδων.
- ▶ Παράλληλα, εστιάζοντας στα σημάδια που δίνουν οι πρόδρομοι δείκτες, παρατηρούμε ότι, παρά την αβεβαιότητα του οικονομικού περιβάλλοντος, οι εκτιμήσεις για την πορεία της ευρωπαϊκής οικονομίας (ως σημαντικότερης εξαγωγικής μας αγοράς) αναθεωρούνται προς το θετικότερο, ενώ παράλληλα οι ελληνικές επιχειρήσεις παραμένουν αισιόδοξες. Κομβικό στοιχείο παραμένει η υπεροχή της δυναμικής των ελληνικών εξαγωγών υψηλής τεχνολογίας, καθώς οι παραγγελίες τους παρουσιάζουν τάση φανερώς ισχυρότερη έναντι τόσο των λοιπών ελληνικών εξαγωγών όσο και των ευρωπαϊκών εξαγωγών υψηλής τεχνολογίας.
- ▶ Τα παραπάνω χαρακτηριστικά, σε συνδυασμό με την ενίσχυση των επενδύσεων σε R&D, θα μπορούσαν να προδώσουν μια ισχυρότερη δυναμική στις εξαγωγές, κάθιστώντας εφικτή την υλοποίηση μεσοπρόθεσμα επιδόσεων κοντά στο θετικό μας σενάριο (αύξηση εξαγωγών της τάξης του 8% ετησίως, έναντι 5% στο βασικό μας σενάριο). Παράλληλα, η ενισχυμένη παρουσία του cluster προϊόντων υψηλής τεχνολογίας μπορεί να ευνοήσει ευρύτερα την ανάπτυξη και εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

Εξαγωγές αγαθών Ιανουαρίου

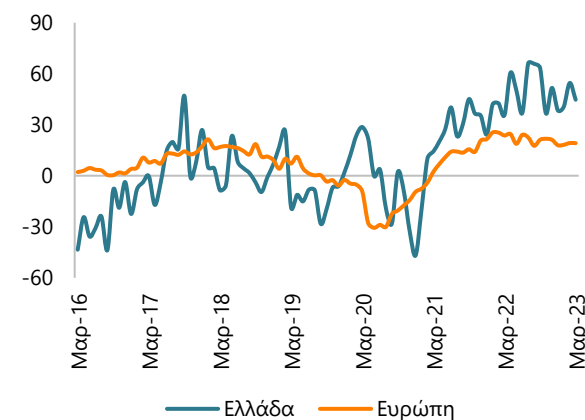
ποσά σε δις €

Υψηλή τεχνολογία: Εξαγωγικές παραγγελίες

εκτίμηση για επόμενο τρίμηνο,

δείκτης απόκλισης από μακρ. μέσο όρο*

Κλάδοι υψηλής τεχνολογίας: Φάρμακα, Μηχανήματα

*εκτός πετρελαίου και ενέργειας

Εξαγωγές αγαθών ανά τεχνολογία

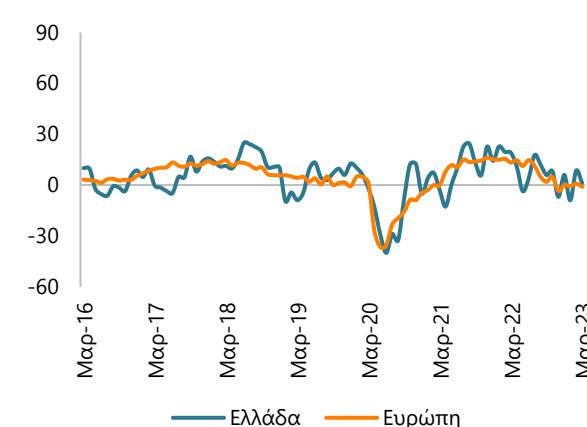
κινητός μέσος όρος 12 μηνών

Χαμηλή/μέση τεχνολογία: Εξαγωγικές παραγγελίες

εκτίμηση για επόμενο τρίμηνο,

δείκτης απόκλισης από μακρ. μέσο όρο*

Πηγές: Eurostat, WTO, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Η τρέχουσα ανάλυση στηρίζεται σε επεξεργασία δεδομένων εξαγωγών αγαθών (εκτός πετρελαίου και ενέργειας) Ελλάδας και Ευρώπης, για τη χρονική περίοδο 2010-2023.

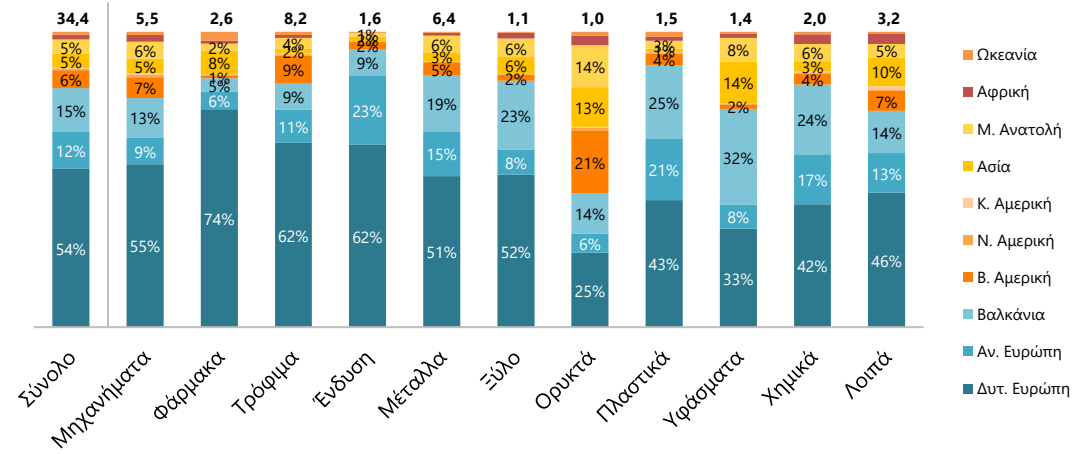
Η ανάλυση στηρίζεται σε δύο βασικούς άξονες: (i) κλάδοι – προϊόντα και (ii) γεωγραφικές περιοχές – χώρες προορισμού. Ειδικότερα:

- στον άξονα κλάδων – προϊόντων εξετάζονται 11 ευρείς κλάδοι εξαγωγικών προϊόντων οι οποίοι κατηγοριοποιούνται σε 3 κατηγορίες βάσει του τεχνολογικού επιπέδου των προϊόντων που τους απαρτίζουν [υψηλής, μέσης και χαμηλής τεχνολογίας], και 129 επιλεγμένα προϊόντα [καλύπτουν το 83% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών της περιόδου 2018-2022] τα οποία συντίθενται από επιμέρους κωδικούς με τρόπο που να αποτελούν ένα ομοιογενές σύνολο και να επιτρέπεται η διαχρονική παρακολούθηση των εξαγωγικών επιδόσεων τους και η εξαγωγή συμπερασμάτων
- στον άξονα γεωγραφικών περιοχών – χωρών παρακολουθούνται 101 χώρες [καλύπτουν το 99% των ελληνικών εξαγωγών της περιόδου 2018-2022] και κατηγοριοποιούνται σε 10 γεωγραφικές περιοχές, με παράλληλο χαρακτηρισμό των περιοχών βάσει εισοδηματικών κριτηρίων [υψηλού, μέσου, χαμηλού και πολύ χαμηλού εισοδήματος]

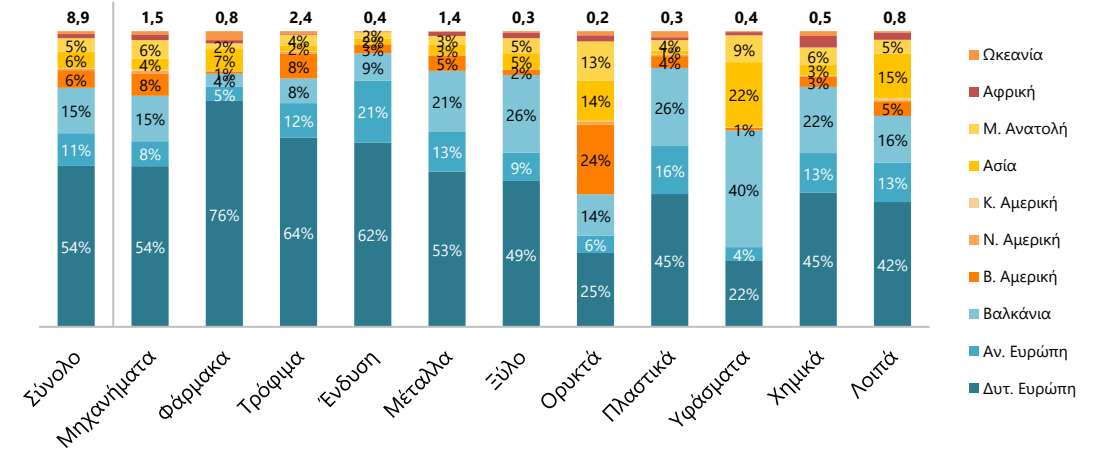
Για το σύνολο των παραπάνω δεδομένων γίνεται εκτίμηση της αποπληθωρισμένης αξίας εξαγωγών [με έτος βάσης το 2015], χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία του Raasche, η οποία προσφέρει το πλεονέκτημα της προσαρμογής του δείκτη στην κατά περίοδο σύνθεση του σε όρους όγκου και είδους των συμμετεχόντων αγαθών. Η ανωτέρω μέθοδος εφαρμόζεται [α] στις συνολικές ελληνικές και ευρωπαϊκές εξαγωγές για το σύνολο των κλάδων και των επιμέρους προϊόντων, και [β] στις ελληνικές εξαγωγές στις χώρες κλάδους και προϊόντα που παρακολουθούνται στο πλαίσιο της ανάλυσης^[1], προσφέροντας την δυνατότητα μιας εις βάθος ανάλυσης των ελληνικών εξαγωγών και της συμμετοχής αυτών στις ευρωπαϊκές (ανά κλάδο και προορισμό), απαλλαγμένη από τις πληθωριστικές επιδράσεις της τρέχουσας περιόδου.

[1] Ο υπολογισμός της αποπληθωρισμένης αξίας των εξαγωγών υπόκειται σε αναπροσαρμογές για το τρέχον έτος, καθώς ενσωματώνονται σταδιακά [α] η πληροφόρηση για τις εξαγωγικές επιδόσεις των μηνών του έτους, και [β] οι τυχόν αναπροσαρμογές των στοιχείων εξαγωγών από την Eurostat.

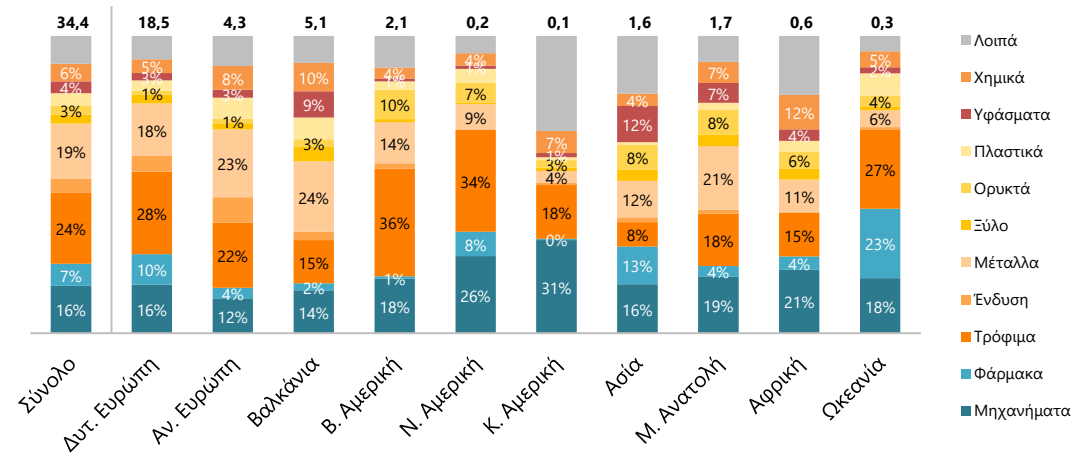
Δομή εξαγωγών ανά κλάδο
έτος 2022, δις €

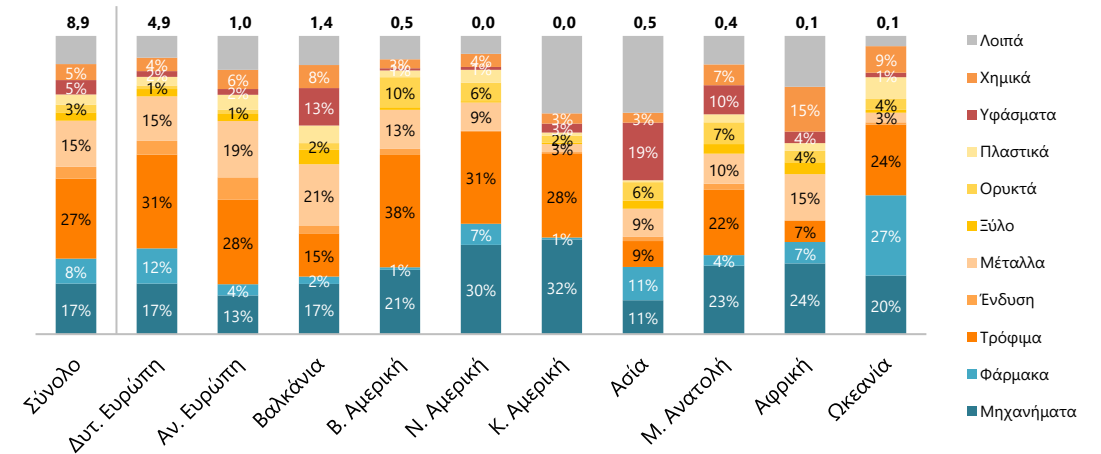
Δομή εξαγωγών ανά κλάδο
Νοε 2022-Ιαν 2023, δις €

Δομή εξαγωγών ανά περιοχή
έτος 2022, δις €

Δομή εξαγωγών ανά περιοχή
Νοε 2022-Ιαν 2023, δις €

Προϊόντα που ξεχωρίζουν σε όρους Όγκου
εξαγωγές Νοε 2022-Ιαν 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

Προϊόντα	Μεταβολή 3μήνου	Μεταβολή 12μήνου	Μερίδιο στις εξαγωγές*
♦ Ελαιόλαδο	158%	29%	2,07%
LED	173%	388%	0,88%
♦ Πυρηνόκαρπα	178%	75%	0,41%
♦ Ηλ. μετρητές	125%	55%	0,41%
♦ LCD οθόνες	54%	43%	0,33%
Φράουλες	71%	14%	0,32%
Βαμβακόσποροι	86%	37%	0,24%
Μαρμελάδα	49%	20%	0,22%
Ζυμαρικά	52%	39%	0,18%
Θερμοσίφωνες	42%	11%	0,18%
Πεπόνια	44%	-9%	0,17%
♦ Τμήματα αεροναυπ. σκαφών	62%	63%	0,11%
Μόλυβδος	41%	34%	0,10%
♦ Γεννήτριες	917%	-18%	0,08%
♦ Φιστίκια	353%	131%	0,06%
Χαλκός	-24%	-4%	2,21%
♦ Σωλήνες χάλυβα	-26%	58%	0,92%
Ράβδοι σιδήρου	-44%	-27%	0,90%
Λιπάσματα	-25%	26%	0,86%
Σκληρό σιτάρι	-71%	-41%	0,50%
Φίλτρα νερού	-26%	4%	0,41%
♦ Ανδρική ένδυση	-38%	-14%	0,37%
♦ Προστ. ρουχισμός	-39%	-6%	0,23%
♦ Σκάφη (μικρά)	-62%	-27%	0,21%
♦ Συσκ. ψεκασμού	-24%	-20%	0,17%
♦ Μπίρα	-42%	0%	0,11%
♦ Χυμοί	-29%	-14%	0,09%
♦ Παγωτά	-41%	1%	0,08%
Φιλέτο ψαριού	-25%	-14%	0,07%
♦ Μη πυρίμαχα κεραμικά	-43%	-31%	0,07%

Προϊόντα που ξεχωρίζουν σε όρους Τιμών
εξαγωγές Νοε 2022-Ιαν 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

Προϊόντα	Μεταβολή 3μήνου	Μεταβολή 12μήνου	Μερίδιο στις εξαγωγές*
♦ Ελαιόλαδο	37%	32%	2,07%
Καπνός	59%	31%	1,92%
♦ Σωλήνες χάλυβα	53%	22%	0,92%
Τσιμέντο	63%	46%	0,53%
♦ Ανδρική ένδυση	72%	34%	0,37%
♦ LCD οθόνες	125%	50%	0,33%
♦ Προστ. ρουχισμός	88%	63%	0,23%
♦ Σκάφη (μικρά)	85%	45%	0,21%
Ρύζι	46%	45%	0,19%
♦ Συσκ. ψεκασμού	36%	25%	0,17%
♦ Μπίρα	42%	8%	0,11%
♦ Χυμοί	34%	24%	0,11%
Ηλ. αντιστάσεις	42%	188%	0,10%
♦ Μη πυρίμαχα κεραμικά	45%	52%	0,07%
Σκωρία	59%	44%	0,06%
Χαρτοπολτός	-13%	16%	0,75%
Ακτινίδια	-22%	-11%	0,50%
♦ Πυρηνόκαρπα	-17%	-17%	0,41%
♦ Ηλ. μετρητές	-25%	-20%	0,41%
Μάλλινα υφάσματα	-29%	-1%	0,37%
Σύνδεσμοι ηλ. κυκλωμάτων	-29%	10%	0,30%
Κλειδαριές-λουκέτα	-16%	7%	0,22%
Λοιπά πολύτιμα μέταλλα	-19%	-8%	0,17%
Ιατρικά εργαλεία	-20%	0%	0,16%
Μαλάκια	-24%	40%	0,12%
♦ Τμήματα αεροναυπ. σκαφών	-69%	-49%	0,11%
♦ Παγωτά	-20%	7%	0,08%
♦ Γεννήτριες	-72%	23%	0,08%
Μήλα	-12%	-30%	0,07%
♦ Φιστίκια	-17%	5%	0,06%

Η επιλογή των προϊόντων έχει γίνει με κριτήριο το μερίδιο τους στις ελληνικές εξαγωγές (εξαιρουμένου του πετρελαίου) να είναι μεγαλύτερο του 0,05%, και η ταξινόμηση τους έχει γίνει βάσει αυτού του κριτηρίου.

Επιπλέον, τα προϊόντα στα οποία οι μεταβολές εμφανίζονται με χρώμα, παρουσιάζουν μεταβολή προς την ίδια κατεύθυνση (αύξηση ή μείωση) τόσο κατά το τελευταίο τρίμηνο όσο και κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο.

Τέλος, ο ρόμβος (♦) υποδηλώνει ότι το συγκεκριμένο προϊόν εμφανίζεται και στους 2 πίνακες (δηλ. μεγάλη μεταβολή όγκων και τιμών).

Πηγές: Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Top15 άνοδοι

Top15 πτώσεις

Disclaimer

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση εμπειρών και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύομένου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με την ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Εξαγωγές

4ο τρίμηνο 2022

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

fvoumv@nbg.gr

Αθανασία Κουτούζου

Head of Entrepreneurship & Business Analysis

koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Σακκάς

Economist

sakkas.georgios@nbg.gr

Γιούρας Θεόδωρος

Economist

giouras.theo@nbg.gr

Μάριος Μιχαηλίδης

Data analyst

michailidis.marios@nbg.gr

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης